

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 221/2011-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. júla 2011 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti Š. P., D., E. P., D., M. P., B., a A. Š., B., zastúpených advokátkou JUDr. K. H., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 834/1993 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Š. P., E. P., M. P. a A. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 834/1993 porušené boli.

2. Š. P., E. P., M. P. a A. Š. priznáva finančné zadost'učinenie v sume každému po 7 000 € (slovom sedemtisíc eur), ktoré im je Okresný súd Dolný Kubín povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Dolný Kubín je povinný uhradiť Š. P., E. P., M. P. a A. Š. trovy konania v sume 464,28 € (slovom štyristošesťdesiatštyri eur a dvadsaťosem centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. K. H., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 221/2011-25 z 2. júna 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť Š. P., E. P., M. P. a A. Š. (ďalej spolu aj „s'ťažovatelia“) v časti, v ktorej namietali porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 834/1993.

Zo s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovatelia boli od 11. októbra 1993 účastníkmi súdneho konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 4 C 834/1993 v procesnom postavení

odporcov; predmetom označeného konania bolo rozhodovanie o žalobe vo veci vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam.

Sťažovatelia v podstatnej časti svojej sťažnosti uviedli:

„Sťažovatelia v 1. až 4. rade postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní sp. zn.: 4 C 834/93 namietajú hrubé porušenie ich základného práva - práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného čl. 46, ods. 1 a 48, ods. 2 Ústavy SR, ako aj čl. 6, ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a to z dôvodu zbytočných a vážnych súdnych prietahov v priebehu niekoľkých rokov. Z tohto dôvodu sťažovatelia namietajú aj porušenie práva garantovaného čl. 46, ods. 1 Ústavy SR.

V priebehu od roku 1999 do začiatku roku 2007, okrem jedného vytýčeného pojednávania (03. 06. 2003), porušovateľ sa obmedzil iba na písomnú komunikáciu so Štátnym archívom. Aj napriek tomu, že porušovateľ mal už v tomto čase k dispozícii všetky podklady (výpisy z pk vložky, kópie pozemnoknižných máp, výpisy z listov vlastníctva, nadobúdacie tituly, identifikácie parciel atď.), ktoré mu umožňovali vo veci riadne rozhodnúť niektorým zo zákonných spôsobov (keďže súd nie je viazaný návrhom účastníkov), bezdôvodne bol však vo veci nečinný.

Vo veci sa vystriedalo niekoľko zákonných sudcov, ani jeden z nich však vo veci do dnešného dňa nevydal meritórne rozhodnutie. Vo veci bolo vykonané široké dokazovanie (listinné, ohliadky na mieste samom), ktoré by odôvodňovali vo veci meritórne rozhodnúť. V tejto súvislosti dávame Ústavnému súdu SR do pozornosti, že ani vyťaženosť súdov, príp. nedostatočná personálna obsadenosť súdu nemôže byť dôvodom na tak vážne zásahy do základných práv účastníkov konania tak, aby nebolo zabezpečené spravodlivé súdne konanie bez zbytočných prietahov. ...

Nakoľko Okresný súd Dolný Kubín niekoľkokrát a zásadne a najmä bezdôvodne porušil základné práva sťažovateľov - právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právo na nezávislý a nestranný súd tým, že vo veci spôsobil niekoľko vážnych a najmä neodôvodnených a zbytočných prietahov (ktoré sa počítajú až na roky) a keďže do dnešného dňa vo veci nie je právoplatne a spravodlivo rozhodnuté, sťažovatelia pociťujú závažnú ujmu na ich základných právach garantovaných tak Ústavou SR, ako aj Európskym

dohovorom pre ľudské práva a základné slobody a preto požaduje od Ústavného súdu SR za citované vážne porušenie základných práv Okresným súdom Dolný Kubín priznanie finančného zadostučinenia vo výške 15.000,- € (slovom pätnásťtisíc eur) a to pre každého zo sťažovateľov zvlášť.“

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Ústavnej sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo sťažovateľov P. Š..., P. E..., P. M... a Š. A..., priznané v čl. 46, ods. 1 a 48, ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn.: 4 C/834/93.

3. Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu Dolný Kubín, aby v konaní vedenom pod sp. zn.: 4 C/834/93 konal bez zbytočných prieťahov.

4. Sťažovateľom Š. P., E. P., M. P. a A. Š. Ústavný súd SR priznáva finančné zadostučinenie a to každému po 15.000,- € (slovom pätnásťtisíc eur), ktoré je im Okresný súd Dolný Kubín povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nález.

5. Okresný súd Dolný Kubín je povinný uhradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia podľa § 11, ods. 3 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. a to za nasledujúce 2 úkony právnej pomoci za rok 2011 v celkovej výške 553,28,- €: 1. prevzatie a príprava zastúpenia vo výške 247,- € + 4 x 7,41,- € éž. paušál, 2. vypracovanie a podanie ústavnej sťažnosti vo výške 247,- € + 4 x 7,41,- € rež. paušál, ktoré je povinný zaplatiť na účet advokátky JUDr. K. H. so sídlom B. do dvoch mesiacov od právoplatnosti nález.“

Po predchádzajúcej výzve ústavného súdu sa k sťažnosti sťažovateľov v prípise sp. zn. Spr. 240/11 z 13. apríla 2011 vyjadrila JUDr. B. S., predsedníčka okresného súdu, v ktorom popri chronologickom popise priebehu namietaného konania okrem iného uviedla:

„Vo veci bol dňa 01. 07. 2010 vydaný Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. II. ÚS 208/2010-34, kde Ústavný súd konštatoval, že vo veci vznikli prieťahy v konaní.

S poukazom na uvedený prehľad procesných úkonov vo veci, konštatujem, že v doterajšom priebehu konania v jednotlivých obdobiach vznikli prieťahy. Ich príčinou však

bola aj neujasnenosť samotného návrhu, pretože navrhovateľka viackrát zmenila petit žaloby avšak v rozhodujúcej miere majú na túto skutočnosť vplyv objektívne okolnosti spočívajúce v nedostatočnom personálnom obsadení okresného súdu v rokoch 1996 - 2004 (pri plánovanom počte 11 sudcov pracovali v skutočnosti v roku 1996 - šiesti sudcovia, v roku 1997 - štyria sudcovia, v roku 1998 - piati sudcovia, od apríla roku 1999 piati sudcovia a potom sa ich počet zvýšil na sedem, v rokoch 2000-2002 -siedmi sudcovia, v roku 2003 - traja sudcovia, do septembra 2004 štyria sudcovia a ich počet sa potom zvýšil na šesť, pričom vybavovali všetky druhy agend). Odchodom sudcov a príchodom nových dochádzalo k prerozdeľovaniu jednotlivých spisov v záujme zabezpečenia rovnomerného zaťaženia sudcov a preto vplyv na priebežnosť vykonávania jednotlivých úkonov v tejto veci mala aj osemnásobná zmena jej zákonného sudcu.

Konanie v predmetnej veci je v terajšom období pod dohľadom predsedníčky súdu, pričom od roku 2007 prietahy v konaní zo strany zákonného sudcu neboli zistené keď sa jedná o obtiažny vlastnícky spor. Pojednávania boli niekoľkokrát odročované z dôvodu správania sa procesných strán.“

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie okresný súd v prípise sp. zn. Spr. 452/11 z 15. júna 2011, podpísanom sudcom JUDr. P. B. povereným plnením úloh predsedu okresného súdu, ústavnému súdu oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a tiež to, že medzičasom bolo namietané konanie právoplatne skončené.

Právna zástupkyňa sťažovateľov v podaní z 29. júna 2011 ústavnému súdu oznámila, že sťažovatelia netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, pričom zároveň tiež vyslovila nesúhlas s ospravedlňovaním prietahov v namietanom konaní predsedníčkou okresného súdu a oznámila, že sťažovatelia zotrávajú na svojom pôvodnom návrhu.

Na základe oznámení účastníkov konania ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania vo veci, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 834/93 ústavný súd zistil takýto priebeh namietaného konania:

- 11. októbra 1993 žalobkyňa doručila okresnému súdu žalobu (vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 4 C 834/93),

- 15. marca 1994 okresný súd požiadal Obecný úrad v B. o podanie správy týkajúcej sa pomerov pri užívaní nehnuteľnosti a žalobkyňu vyzval na predloženie identifikácie parcely a kópiu pozemkovej mapy,

- 3. mája 1993 okresný súd požiadal Správu katastra v D. (ďalej len „správa katastra“) o zaslanie podrobnej identifikácie parcely č. 3175/2, k. ú. B.,

- 30. mája 1994 žalobkyňa zaplatila súdny poplatok za návrh,

- 15. júna 1994 bola žalobkyni doručená výzva na predloženie LV 569, 510, 542,

- 4. júna 1994 okresný súd požiadal správu katastra o oznámenie skutočnej výmery parcely č. 3175/2,

- 29. júla 1994 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely urgency správy katastra a vykonania ohliadky,

- 1. augusta 1994 okresný súd urgoval správu katastra na vybavenie dožiadania,

- 11. augusta 1994 okresný súd vyzval žalobkyňu, aby v lehote 15 dní doplnila účastníkov na strane žalovaných,

- 29. septembra 1994 okresný súd uznesením uložil žalobkyni zaplatiť trovy ohliadky a súčasne oznámil účastníkom termín ohliadky 12. októbra 1994,

- 29. septembra 1994 okresný súd opäť urgoval správu katastra,

- 7. októbra 1994 žalobkyňa rozšírila okruh žalovaných o žalovaného Š. P. a žalovanú E. P.,

- 12. októbra 1994 sa uskutočnila ohliadka,

- 10. januára 1995 okresný súd vyzval J. K. na doručenie upraveného návrhu v 7 rovnopisoch v lehote 7 dní,

- 10. januára 1995 okresný súd požiadal správu katastra o zaslanie identifikácie parciel,

- 27. januára 1995 žalobkyňa doručila doplnenie okruhu účastníkov,

- 6. apríla 1995 okresný súd uznesením pripustil rozšírenie okruhu účastníkov,

- 6. mája 1998 okresný súd vyzval žalobkyňu, aby v lehote 15 dní predložila pozemnoknižný výpis na parcelu č. 3175/2 z PK vložky č. 763, k. ú. B.,
- 8. júna 1998 okresný súd požiadal okresný úrad, katastrálny odbor o presnú identifikáciu celej parcely č. 3175/2 PK vložky č. 763, k. ú. B.,
- 27. februára 1998 okresný súd vyzval sťažovateľov, aby sa vyjadrili k doplnenému návrhu žalobkyne,
- 21. júna 1999 žalobkyňa doručila návrh na zmenu petitu,
- 22. júna 1999 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito,
- 9. júla 1999 okresný súd požiadal Okresný súd Námestovo o zapožičanie spisov, Štátny okresný archív o zapožičanie spisu bývalého Štátneho notárstva v Dolnom Kubíne sp. zn. I N 131/62 a I NZ 87/62,
- 3. augusta 1999 Okresný úrad v Dolnom Kubíne oznámil, že súdom požadované spisy č. RP 980/89-maj a č. 1680/62 boli odovzdané do Okresného archívu v Dolnom Kubíne,
- 13. septembra 1999 okresný súd požiadal Okresný archív v Dolnom Kubíne o zapožičanie spisov č. RP 980/89-maj a č. 1680/62,
- 14. septembra 1999 štátny archív oznámil, že zapožičiava spis ONV odbor PLVH Dolný Kubín č. 1680/1962-212/A-10, zároveň oznámil, že spis č. RP 980/89 nebol odovzdaný do archívu, nachádza sa tam len obal s poznámkou, že bol zapožičaný 27. júla 1990 okresnému súdu (zrejme Dolný Kubín, pozn.),
- 3. júna 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 30. september 2003,
- 24. novembra 2006 okresný súd požiadal správu katastra; súdu boli doručené 13. decembra 2006,
- 10. januára 2007 okresný súd požiadal kataster o zaslanie LV 55 a 569,
- 24. januára 2007 Správa katastra v N. doručila okresnému súdu žiadané LV,
- 30. januára 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito,
- 7. februára 2007 J. K. za žalobkyňu doručil návrh na zmenu petitu,
- 8. februára 2007 okresný súd zaslal návrh zmeny petitu sťažovateľom,

- 19. októbra 2007 okresný súd advokátovi JUDr. V. (právnemu zástupcovi žalovaného V. P. a sťažovateľky M. P.) oznámil, že na jeho splnomocnenie nebude prihliadať, kým sťažovatelia nevypovedia plnú moc JUDr. S.,

- 7. februára 2008 JUDr. V. doručil splnomocnenia udelené mu žalovanými v 1., 2., 5. a 6 rade,

- 12. februára 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely vyjadrenia žalobkyne k námietkam predneseným právnym zástupcom sťažovateľov,

- 7. marca 2008 právny zástupca sťažovateľov doručil vyjadrenie sťažovateľov v 1. až 6. rade k zmene petitu žaloby,

- 25. marca 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd uznesením pripustil zmenu návrhu a odročil ho pre účely ohliadky miesta samého (ohliadka sa uskutočnila 6. októbra 2008),

- 6. februára 2009 okresný súd uznesením pripustil vstup do konania ďalších účastníkov na strane sťažovateľov,

- 16. februára 2009 okresný súd požiadal Okresný súd Námestovo, aby oznámil, či eviduje pozbavenie spôsobilosti na právne úkony M. P., jedného zo žalovaných, a 20. februára 2009 okresný súd vyzval M. P. na dokladovanie, na základe akej skutočnosti je ustanovená za opatrovníčku M. P.,

- 2. marca 2009 právny zástupca sťažovateľov doručil okresnému súdu odvolanie sťažovateľov proti uzneseniu zo 6. februára 2009; po zabezpečení vyjadrení účastníkov konania bol spis 10. júna 2009 predložený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“), ktorý o odvolaní sťažovateľov rozhodol uznesením sp. zn. 10 Co 160/2009 z 30. septembra 2009 tak, že ho odmietol (spis bol okresnému súdu vrátený 16. októbra 2009),

- 11. novembra 2009 okresný súd žiadal informácie z Okresného súdu Námestovo, či je právoplatne skončené dedičské konanie po poručiteľovi V. P...; Okresný súd Námestovo doručil okresnému súdu 16. novembra 2009 osvedčenie o dedičstve po V. P. č. 1 D/588/2008,

- 11. januára 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 8. február 2010,

- 12. januára 2010 právny zástupca žalobkyne doručil okresnému zmenu návrhu,

- 8. februára 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 12. máj 2010,
- 12. mája 2010 sa vo veci konalo pojednávanie za účasti, ktoré bolo odročené na 7. jún 2010; toto pojednávanie bolo následne zrušené a odročené na 23. jún 2010,
- 23. júna 2010 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 26. júl 2010 (toto bolo následne zrušené),
- 9. augusta 2010 okresný súd uznesením rozhodol o pripustení ďalšieho účastníka do konania,
- 9. septembra 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 27. september 2010, ktoré bolo odročené na 7. február 2011 a následne zrušené na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľov,
- 14. februára 2011 sa konalo ďalšie pojednávanie, ktoré bolo odročené na 10. marec 2011,
- 20. apríla 2011 okresný súd na pojednávaní vyhlásil dokazovanie za skončené a odročil ho na 11. máj 2011,
- 11. mája 2011 bol vyhlásený vo veci rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť 3. júna 2011.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o sťažnosti sťažovateľov, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 834/1993.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 146/03).

Judikatúra ústavného súdu a ESLP sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy (a obdobne aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota

osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že namietané konanie, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o žalobe vo veci vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, nemožno po právnej stránke vzhľadom na existenciu bohatej a v zásade ustálenej judikatúry všeobecných súdov k tejto problematike považovať za zložitú. Po faktickej stránke ústavný súd pripúšťa určitú zložitost' prejednávanej veci vzhľadom na počet účastníkov konania, ako aj rozsah dokazovania, ktoré bolo potrebné v záujme objektívneho zistenia skutkového stavu vykonať, ale zároveň zdôrazňuje, že žiadna faktická zložitost' veci nemôže ospravedlniť skutočnosť, že okresný súd v namietanom konaní právoplatne rozhodol až po uplynutí takmer 18 rokov od podania žaloby. Ústavný súd v tejto súvislosti vzal do úvahy aj skutočnosť, že na zložitost' veci ako dôvod na ospravedlnenie zjavne neprimeranej dĺžky namietaného konania nepoukázala vo svojom vyjadrení ani predsedníčka okresného súdu.

Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov ako účastníkov konania, ústavný súd po analýze spisu dospel k záveru, že im nemožno pripísať na ťarchu podiel na vzniknutých priet'ahoch v konaní, keďže na nariadených pojednávaniach sa zúčastňovali a poskytovali okresnému súdu v priebehu konania potrebnú súčinnosť, na výzvy okresného súdu reagovali v ním určených lehotách, resp. v primeranom čase.

Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v namietanom konaní a v tejto súvislosti konštatoval, že v jeho priebehu došlo k viacerým obdobiam aj dlhodobej neodôvodnenej nečinnosti (napr. obdobie od 6. apríla 1995 do 19. marca 1998, od 14. septembra 1999 do 3. júna 2003, resp. od 3. júna 2003 do 24. novembra 2006), pričom v zásade konanie ako celok bolo poznačené neefektívnou činnosťou, čo potvrdzuje skutočnosť, že vo veci bolo právoplatne rozhodnuté po takmer 18 rokoch od začatia

konania, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné a neospravedlňiteľné (obdobne pozri IV. ÚS 160/03, IV. ÚS 19/04, IV. ÚS 261/07). Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že k zvýšeniu efektivity činnosti okresného súdu došlo v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 208/2010-34 z 1. júla 2010, ktorým ústavný súd okrem iného uložil okresnému súdu konať v namietanom konaní bez zbytočných prietáhov.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 834/1993 došlo k zbytočným prietahom, a teda aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

Ústavný súd už v rámci svojej doterajšej judikatúry viackrát vyslovil, že k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by nepochybne došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, t. j. ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej alebo právnickej osoby (I. ÚS 35/98, II. ÚS 8/01). Spôsobenie zbytočných prietáhov v konaní súdom môže síce založiť porušenie základného práva účastníka súdneho konania na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy, ale neznamená spravidla aj odmietnutie spravodlivosti majúce za následok porušenie základného práva upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 8/01). Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov teda v zásade nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ jeho porušenie nedosahuje takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu (najmä predmet konania, teda čo je pre sťažovateľa v stávke, stav namietaného konania v čase rozhodovania ústavného súdu a pod.) by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07).

Vychádzajúc z predmetu namietaného konania (rozhodovanie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k pozemku) a predovšetkým skutočnosti, že v čase rozhodovania o sťažnosti bolo namietané konanie už právoplatne skončené, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nie je potrebné pre účely efektívnej ochrany sťažovateľov vysloviť aj porušenie ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto v tejto časti sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku toho nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovatelia sa tiež domáhali, aby ústavný súd okresnému súdu uložil konať v namietanom konaní bez zbytočných prieťahov. V čase rozhodovania o sťažnosti bolo namietané konanie už právoplatne skončené, a preto už bolo bez právneho dôvodu vyhovieť tejto časti návrhu sťažovateľov (bod 4 výroku tohto nálezu).

V zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva alebo slobody boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovatelia žiadali, aby im ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie v sume každému po 15 000 € s poukazom na závažnosť porušenia ich základných práv, ako aj dlhotrvajúci stav ich právnej neistoty.

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc predovšetkým celkovú dĺžku namietaného konania (takmer 18 rokov), obdobie neodôvodnenej nečinnosti a neefektívnosť postupu okresného súdu ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadost'učinenia v sume 7 000 € každému zo s'ťažovateľov primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal s'ťažovateľom úhradu trov konania v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátkou JUDr. K. H.; pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2010, ktorá bola 741 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2011. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, spísanie s'ťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 13 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“), a to dvakrát po 123,50 € za každý úkon právnej služby (270 €) a ďalších 123,50 € za zastupovanie ďalších účastníkov (v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky), čo spolu s režijným paušálom osemkrát 7,41 € predstavuje celkovú odmenu v sume 464, 28 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júla 2011

